

Klein
verdedigings-handboek
tegen het
wollig taalgebruik

*Oorlog is vrede. Vrijheid is slavernij.
Onwetendheid is kracht.*

George Orwell

Politieke Beweging
van de groeibezwaarden

December 2012

Inleiding

Elke dag zien we in de media dat woorden systematisch worden vervangen door andere woorden. Er aandacht aan schenken kan totaal gekunsteld of bijkomstig lijken. Nochtans dienen woorden om concepten te vormen. Een zaak noemen is belangrijk : het is de realiteit beschrijven en er hierdoor een greep op hebben.

Woorden manipuleren, is de realiteit manipuleren. Het is de instemming bewerkstelligen van de mensen door evidenties te verzinnen daar waar er geen zijn. Het is een visie opdringen op een situatie wanneer er andere visies bestaan. Misleidende taal gebruiken is een feit opblazen of minimaliseren, aan de bestemming van het bericht een schijn van objectiviteit gevende. Kortom het is een retorische kunstgreep die er in bestaat de werkelijkheid met woorden te verdraaien

Dat is de reden dat het uitermate belangrijk is om zich van deze misleidende taal te ontfitten. Deze brochure heeft de bedoeling Uw aandacht op gangbare formuleringen in misleidende taal te vestigen en U aan te moedigen aandacht te schenken aan de semantische manipulatie in de teksten die je leest. Het misleidend taalgebruik vindt men in alle domeinen van het leven. Volgens Raymond Boudon kan het fenomeen verklaard worden als een mechanisme waarmee een georganiseerde en vastbesloten minderheid zijn visie kan opdringen op een grotere maar ongeorganiseerde groep, waarin iedereen automatisch denkt dat de anderen in de groep zich wel om het weerstand bieden zullen bekommeren voor hem. Laten we dan ook vanaf nu weerstand bieden en weigeren de vaste uitdrukkingen te gebruiken eigen aan het misleidend taalgebruik.

Laten we de dingen bij hun naam noemen en verbeteren we zogauw we kunnen de gemanipuleerde uitdrukkingen. Een duidelijk idee van de werkelijkheid hebben is slechts mogelijk als deze werkelijkheid correct beschreven is, maar is onmisbaar wanneer we op haar willen beginnen te handelen.

Sociaal misleidende taal

Zeg niet “arbeid” wanneer je wil praten over een betaald werk.

Op dezelfde wijze is een persoon zonder betaald werk slechts zelden bezig niets te doen. De twee termen dekken niet dezelfde werkelijkheid. Dus iedereen heeft arbeid, het is te zeggen een geheel van regelmatig te verrichten taken. Maar een zeer groot deel van de verrichte taken is niet betaald. Arbeid en betaald werk onderscheiden is interessant wanneer men de werkcultuur wil verlaten, wanneer men wil nadenken over de zin van hetgeen men doet op zijn werk (Er is nutteloos, schadelijk en zelfs misdadig werk) of wanneer men de vernedering van de werklozen, die “niet willen werken” in vraag wil stellen. Op hetzelfde domein, **men verdient niet de kost, men verdient geld.**

Laten we ook de beroepen bij hun naam noemen : **zeggen “floor manager “ voor “kuisvrouw” of “ ongeschoolde arbeider” tegen “bandwerker” heeft de arbeidsomstandigheden niet veranderd** van deze personen.

Op dezelfde wijze, **zeggen “top manager” of “hiërarchisch superieur”, is een wijze om niet “baas” te zeggen.** Als er een baas is, laten we hem dan zo noemen ! **Zeggen we niet “human resources” of HR, zeggen we “personeelsdienst”.** Wanneer we deze verschrikkelijke term van human resources gebruiken, zijn we akkoord de mensen op dezelfde trap te plaatsen als de materiële grondstoffen waar een bedrijf behoefte aan heeft om te functioneren. De term human resources werd voor het

eerst gebruikt in de concentratiekampen ! In dezelfde denktrant, **je vervult niet “uw objectieven” maar die van het bedrijf.** Alles is goed opdat je maar rapper en rapper zou werken, zelfs U te doen geloven dat de objectieven van het bedrijf de Uwe zijn !

“Hoeveel kost ge aan Uw werkgever” hoort men soms. Men kost niet aan zijn werkgever, men doet hem geld verdienen. Het is evident: als iemand U aanneemt, is het niet om U plezier te doen : hij betaalt U Uw loon omdat je hem meer opbrengt dan dat loon. Dat is evident. Op dezelfde wijze, **Uw werkgever en U betalen sociale bijdragen en geen sociale lasten.** Een last is zwaar, dat moet worden afgeschaft. Een bijdrage is normaal, iedereen stort een beetje in de kas uit solidariteit ! “Bijdrage” vervangen door “last” is het begin van de afbraak van de sociale zekerheid.

Spreken we niet meer over **sociaal overleg**. Meestal stelt het bedrijf(of de staat) aan de vakbonden voor wat ze van plan zijn en deze laatste zullen slechts heel kleine wijzigingen kunnen voorstellen.

Wanneer men zijn werk heeft verloren, **is men werkloze, geen werkzoekende** (tot elke prijs).

Men ondergaat een jacht op werklozen, geen begeleidingsplan. Men ontmoet controleurs, geen arbeidsbemiddelaars (rva) noch consulenten in loopbaanbegeleiding (vdab).

Vermijden we ook te zeggen “ er moet werk zijn” : dit wil zeggen dat er werkgevers nodig zijn. Maar we hebben geen werkgevers nodig aan gelijk welke prijs of van gelijk welke kwaliteit. Alleen zou het wenselijk zijn te kunnen produceren wat we nodig hebben om aan onze behoeften te voldoen, in de best mogelijke omstandigheden.

Spreken zonder wollig taalgebruik, dat is ook de zwakheid bij zijn naam noemen. Er zijn geen gezondheidsuitgaven maar ziekte-uitgaven. Herbevestigen dat er zieken zijn laat de nood aan uitgaven begrijpen. Het Nederlands kent tevens een serie woorden die de menselijke zwakheid uitdrukken zonder haar te stigmatiseren. Woorden zoals blinde, dove, behoeftige, arme, gehandicapte, ouderling ... zijn juister als **niet-ziende, slechthorende, bijstandtrekker, persoon met verminderde mobiliteit of senior**. De menselijke zwakheid wegvagen is de hulp die men hem kan toedienen wegvagen. Trouwens wanneer men spreekt over solidariteit, moet men zich ervan weerhouden om te spreken van **actieve solidariteit**: de actieve solidariteit zou zich tegen de “passieve” solidariteit verzetten ten gunste van de “verliezers”, de “ellendige” de “profiteurs” en de rijken zouden kunnen kiezen hun geld te geven aan de “goede armen” ...kortom, het is het terugkeren naar de liefdadigheid en de afbraak van de sociale zekerheid.

Tenslotte, **een bestaansonzekere werker, is een arme werker. Flexibiliteit is werkonzekerheid**

Economisch misleidende taal

Spreek niet van publieke schuld, spreek van staatsschuld. Een publieke schuld zou veronderstellen dat wij allen, burgers, er op één of andere manier verantwoordelijk voor zijn of zelfs schuldig. Maar de schuld werd niet veroorzaakt doordat de burgers boven hun stand zouden geleefd hebben. Ze werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de redding van de banken (35 miljard euro in 2008, 100 miljard euro in 5 jaar).

Spreken we niet over herstructurering van de bedrijven, spreken we over afdankingen wanneer mensen aan de deur worden gezet.

Spreken we niet over speculatie, noch zelfs over rendabele beleggingen. Spreken we over gokken op stijgende of dalende prijzen. Zo is het duidelijker en ziet men exact waarover het gaat.

Spreken we niet over de wetten van de markt, laten we spreken over politieke beslissingen.

Spreken over de wet van de markt is in enkele woorden duidelijk maken dat er niets is aan te doen, dat er wetten zijn die ons te boven gaan en dat de markt iets is zoals de zwaartekracht, men kan er niet aan ontsnappen. Maar dit alles wordt bepaald door menselijke beslissingen, waarop de mensen dus vat moeten hebben.

Laten we niet twijfelen om te spreken over “rijken” en “armen” wanneer we die realiteiten aanwijzen.

Vermijden we te spreken van **competitiviteit** of van **productiviteit**. Deze woorden hebben slechts zin in het kader van de wedloop naar het “altijd meer”, en klinken als morele waarden. Spreken we in minder technische termen over het vermogen van de Staat om de elementaire behoeften van zijn bewoners te bevredigen. Spreken we niet over mondialisering maar over de veralgemeende competitie op mondiaal niveau. Spreken we niet over **vertrouwen van investeerders**, spreken we eerder over “mogelijkheden voor investeerders om winsten te maken op korte termijn “. Spreken we niet over “aantrekken van investeerders” maar over het doen zakken van de taksen en belastingen die hen betreffen (wat tot gevolg heeft ze aan te trekken vermits ze winsten kunnen maken).

Als men over het vertrouwen van de huishoudens spreekt, gaat het meestal om het verbruik van de huishoudens!

Men zal vermijden te spreken over duurzame ontwikkeling. Vertaald uit het Engels “ sustainable development”, zou de juiste term zijn “houdbare ontwikkeling”. Het gebod van ontwikkeling is betwistbaar door het “altijd meer” dat het meedraagt. Wat moet men verstaan wanneer men zegt “ duurzame ontwikkeling”? Gaat het erom, om Paul Ariès te citeren, minder te vervuilen om langer te vervuilen ? In dezelfde optiek, **men spreekt niet van “ ontwikkelingslanden” maar van “arme landen”, of beter, men spreekt van hun geografische situatie: “Afrikaanse landen”,** bij voorbeeld is objectiever.

De groei, op zich, wil niets zeggen. We zouden systematisch moeten spreken over economische groei, of beter, groei van het BBP. Als we spreken over groeibezwaar of krimp laten we dezelfde verduidelijkingen gebruiken. We wensen niet de krimp van het welzijn noch de krimp van de bomen, van het amazonewoud of van onze kinderen!

Tenslotte, **spreken over negatieve groei in plaats van recessie**, dat is ook misleidend taalgebruik, en dat wordt bijzonder manipulerend wanneer men de recessie (die zich voordoet in een groeimaatschappij) vereenzelvigt met de krimp (als transitie naar een andere maatschappij).

Ecologisch misleidende taal

Spreek vooral niet over nucleaire energie, spreek over atoomenergie. “ Het woord “nuclear” is uitgevonden om de atoomcentrales semantisch te onderscheiden van het atoomwapen. Maar op het vlak van de atoomenergie, is het burgerlijke niet ver van het militaire, en de vernietiging is nooit ver weg.

Spreken we niet over milieubescherming maar over natuurbescherming. De gehele natuur, niet enkel degene die ons omringt.

Spreken we niet over luchtkwaliteit maar over luchtvervuiling. De kwaliteit van de lucht meten wil effectief zeggen zijn vervuilingsgraad meten. Hetzelfde voor het water.

Klagen we nog de praktijk van greenwashing aan : Propere wagens, groene energie, “ecologisch verantwoorde” apparaten, allemaal slechts een strategie bedoeld om te verkopen. Greenwashing is een bijzonder perverse praktijk van misleidend taalgebruik. Op het ogenblik dat de burgers zich bewust worden van de noodzaak zich te bekommeren om de ecologie, sust men de gewetens al bewerende dat alles absoluut mogelijk is zonder de levensstijl te veranderen. Het verbergt het feit dat het een dwaasheid zou zijn te denken dat dezelfde voorschriften die de ecologische problemen hebben veroorzaakt(het gebod van de groei), hen als bij toverslag zullen kunnen oplossen.

Een ecoburger, is als een ecocheque, hij bestaat niet. Ecoburger zou, zijn afval sorteren, de kraan dichtdraaien tijdens het tandenpoetsen en braaf zijn, zijn. Al benadrukt ons Manifest om onze daden in overeenstemming te brengen met onze ideeën, dat volstaat niet en dat ontheft de multinationale bedrijven bijvoorbeeld niet van hun zware verantwoordelijkheid. De ecocheques, op hun beurt, zijn een complementaire munt die de grote ketens begunstigt, wat alles behalve ecologisch is. De bio-boer van de buurt, de kleine ambachtsman of de kruidenier met sociale doelstelling zullen Uw ecocheques niet aanvaarden (evenmin als Uw maaltijdcheques).

Tenslotte, sprekende van **groene energie**, laten we er op wijzen dat de enige echte groene energie degene is die men niet verbruikt. Als we niet terug naar de grotten willen keren(zonder kaarsen, want dat is teveel CO2) denken we dat het noodzakelijk is om zeer zware besparingen te doen. Enkele gebundelde ideeën: lichten autostrades doven, een limiet stellen aan de verlichte uitstalramen, de magazijnen verplichten de deuren dicht te doen wanneer ze verwarmen, het formeel verbieden van mobiele of achtergrondverlichte reclamepanelen, a fortiori de reuzenschermen die de bestuurders verbluffen tijdens de nacht verbieden.

Politiek of militair misleidende taal

Op militair vlak vindt men heel mooie voorbeelden van misleidende taal. Hierbij enkele ervan :

- **Men neutraliseert zijn tegenstander niet, men doodt hem!**
- **Men pacificeert geen regio, men onderwerpt het**, men stelt de bevolking voor het feit van de bezetting en men vervolgt het verzet.
- **Er zijn geen chirurgische bombardementen. Er zijn bombardementen**, gericht op bepaalde objectieven. De uitdrukking “ chirurgisch bombardement” doet denken dat men een bepaald gebied gaat bombarderen zonder schade te berokkenen in de omgeving: dit is eenvoudigweg niet mogelijk.
- **Collaterale schade, dat is de dood van burgers, het excès, het bloedbad.**
- **Men verglaast geen objectief: men vernietigt het compleet**(een stad, een wijk...)
- **Er zijn geen militaire interventies met humanitair doel. Er zijn kortweg militaire interventies.**

De politiciers zijn ook grote specialisten van het gebruik van misleidende taal. Een van hun geprefereerde praktijken is **niet te antwoorden op de vraag die hen gesteld wordt** en rond de pot te draaien. Wanneer men vindt dat een politiker goed spreekt is het eerste wat men moet doen proberen te resumeren wat hij heeft gezegd om te zien of hij effectief iets heeft gezegd!

In de politiek, **zal men de vrijheid van expressie niet verwarren met de democratie**. Inderdaad wanneer de eerste een onmisbare voorwaarde is voor de tweede, beperkt de tweede zich niet tot de eerste. Wanneer men een democratisch tekort met de vinger wijst, hoort men vaak antwoorden “maar zie, men heeft democratie want men kan de regering kritiseren” Zeker, kritiek uitbrengen op de regering is vrijheid van expressie. Maar de democratie beperkt zich niet hiertoe. Democratie is kunnen regeren en geregeerd worden. Het is actief deel nemen aan het burgerleven.

Men zal ook uitermate wantrouwig zijn tegenover de “voorschriften” die “geen alternatief laten”. Het Europees Verdrag van budgettaire stabiliteit bijvoorbeeld, vervangt politieke beslissingen door reglementen en andere mechanismen. Men mag niet vergeten dat het respect van deze voorschriften op zich een politieke beslissing is. Het voortdurend heronderhandelen van de wetten is de basis van de democratie. Democratie is debat, discussie en conflict waaruit wetten voortkomen die de uitdrukking zijn van de status-quo die altijd in vraag kan gesteld worden.

Wanneer men U zegt **dat de bevolking moet opgevoed worden en blijf moet geven van opvoeding**, wees attent! Het gaat erom U te overtuigen tegen iets te zijn dat ge verdedigt of het tegenovergestelde ...**Het is propaganda**.

Laat ons de **veiligheidspolitiek, die repressiepolitiek is** wantrouwen. Wanneer men praat van veiligheid, betreft het alleen de veiligheid van het privaat eigendom en eventueel het U beschermen tegen een agressie. Men spreekt zeer weinig over verkrachtingen en nog minder over verkrachtingen gepleegd door een kennis van het slachtoffer. Men spreekt nog minder over Uw voedsel veiligheid en nog minder over Uw werkzekerheid! **Wanneer men over veiligheidsmiddelen spreekt, gaat het meestal over bewakingsmiddelen**, camera's bijvoorbeeld.

Wantrouwen ook wanneer men spreekt van **terrorisme**. Er is geen overeengekomen definitie van terrorisme. Zelfs over het gebruik van geweld is geen consensus, vermits de dreiging tot gebruik van geweld deel uitmaakt van sommige definities van terrorisme. Spreken we dus over aanslagen door ze te beschrijven, daden van geweld, agressie, van het nemen van gijzelaars..Laten we ook zo duidelijk mogelijk beschrijven wat er is gebeurd zonder het woord te gebruiken dat als voorwendsel dient om individuele vrijheden te beperken. **Een antiterroristische wet is een vrijheidsberovende wet !** Hetzelfde wantrouwen zal zich opleggen wanneer men hoort spreken over “**radicalen**”. Men spreekt over personen die de maatschappij volledig willen veranderen met geweld. Als men de term “geweld” uitsluit, kunnen veel verenigingen zich als radicalen definiëren en onder hen de Beweging van groeibezwaarden ! We zijn volstrekt gewelddoos, maar we stellen vast dat burgerlijke gewelddoos acties van ongehoorzaamheid, zoals het uitrukken van OGM aardappelplanten, worden gekwalificeerd als terroristische acties ...Wat zullen we morgen als gewelddadig kwalificeren?

Wantrouwen nog altijd wanneer men U spreekt van **Islamieten**. Spreekt men U over gewelddadige personen? Over personen die zich klaarmaken om een aanslag te plegen ? Simpele muzelmannen die rustig hun religie praktiseren en niemand iets gevraagd hebben, tenzij net de vrijheid van cultus ? Het concept islamiet heeft vooral tot effect de haat voor de muzelman en het racisme op te wekken.

Om te beëindigen, spreken van **nationale identiteit**, of van **historische beschavingen** in een politieke context is zeer gevaarlijk. Er zijn de historische feiten en vervolgens hun interpretatie die zelden neutraal is. Er zijn de stichtingsmythen van gemeenschappen of bewegingen die bepaalde historische waarheden aannemen en andere verduisteren. Heel dikwijls zijn deze identiteiten, die bepaalde geschiedenis, slechts een voorwendsel om de andere te verwerpen.

Dagelijks misleidend taalgebruik

Het misleidend taalgebruik neemt langzaam **ons** dagelijks leven in zoals de newspeak van George Orwell in zijn boek 1984. Deze Newspeak beperkt ons denkvermogen. Hier nog enkele voorbeelden :

- **Men zou niet Amerikaan moeten zeggen wanneer men praat over een inwoner van de Verenigde Staten.**
- **Vermijden we het woord technologie te gebruiken. In het Nederlands is de term om het concept van een meer of minder ingewikkeld apparaat aan te duiden, de techniek.** De technologie is de tak van de filosofie die zich bezig houdt met de geschiedenis van de techniek. Waarom zijn we begonnen technologie te zeggen voor techniek. Waarschijnlijk vanwege het Engelse woord *technology*, dat techniek betekent !
- **Een bedrijf doet niet aan externe communicatie, een bedrijf maakt reclame** of reclamepropaganda, hersenspoeling...
- Vermijden we **de verkeerde afkortingen** en gebruiken we veeleer de volledige uitdrukkingen. Wanneer we een afkorting tegenkomen is het altijd interessant te kijken aan wat er gerefereerd wordt.

Besluit

Deze brochure heeft natuurlijk niet de bedoeling volledig te zijn. Er zijn nog duizenden andere wijzen om misleidende taal te gebruiken.

In de context van de crisis die we nu kennen is het misleidend taalgebruik dagelijkse kost en banaal geworden. Onze "verantwoordelijken" zijn onbekwaam om de ecologische, economische, politieke, sociale en antropologische crisis die we nu kennen het hoofd te bieden. Het is eenvoudiger om misleidende taal te gebruiken dan te pogen te handelen en een transitie te starten.

De groeibezwaarden wensen hartgrondig een ecologische en sociale transitie. Hiertoe is het vooreerst noodzakelijk de werkelijkheid te noemen zoals hij is. Dit is de *conditio sine qua non* om vervolgens te handelen en haar te veranderen. Misleidende taal wantrouwen is dus een krachtige militante actie. Een van de eerste principes van geweldloze actie is de waarheid spreken en de waarheid met zijn verhaal onthullen. Weigeren misleidend taalgebruik te gebruiken is ook een ethische noodzaak.

In ieder geval ons onze taal terug toe-eigenen, het manipulatief taalgebruik weigeren en weigeren haar zelf te manipuleren is een eerste stap in het terug in handen nemen van ons bestaan.

Aansluitingsbulletin

te bezorgen aan 8 rue du Rondia 1348 Louvain-la-Neuve

Ik ondergetekende

NaamVoornaam.....

Adres

Postcode:.....Gemeente:.....

Optionele informatie:

Mail adres

Vaste telefoonGSM

- Effectief lid (ik onderschrijf het manifest en de statuten)
- Sympathiserend lid (ik onderschrijf het manifest)

Ik verbind mij ertoe de jaarlijkse bijdrage op de rekening van de politieke Beweging van
groeibezwaarden te storten, BE37 5230 8031 1328.

De som van de bijdrage is vrij : 1 € minimum – gesuggereerd : 30 €, of 12 € voor de
personen met een gering inkomen.

Datum **Handtekening**

- **Privé leven:** De Beweging verbindt er zich toe de persoonlijke gegevens door de
aanhangers verstrekt enkel te gebruiken voor de exclusieve behoeften van zijn
communicatie en zijn interne activiteiten.
- **Mail adres:** De mail is ons verkozen communicatiemiddel om U te contacteren tijdens deze
oprichtingsfase van onze organisatie (oproepen voor algemene vergaderingen,
informatiebrieven...)Heb je er geen, dan zal je de oproepingen en de informatie per post
ontvangen ; dank evenwel voor het proberen verstrekken van het mail adres van één van Uw
vrienden of vriendinnen.